

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 27. avgusta 2020 - Leto XXX, št. 35

stran 2

»NAREJENI SMO IZ TAKŠNE SNOVI, KOT JE JEZIK«

Najbavški špricer
stran 4

Lep teden in čudoviti spomini
stran 4

Dvejstau gezero kilomejtrov
stran 8

17. avgust – dan združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom

»NAREJENI SMO IZ TAKŠNE SNOVI, KOT JE JEZIK«

»Zgodovina se spreminja, revidira in briše, velikokrat tudi krivično, ampak pesem ostaja ista, v njej se prepoznamo, ne glede na to, ali je stara ali nova,« je na

min, ki se prenaša skozi generacije in tisočletja. Narejeni smo iz takšne snovi, kot je jezik.« Človek po Šarotarjevih besedah že od najzgodnejših let vstopa v svet skozi jezik, s

skosoboški župan **Aleksander Jevšek** in predsednica Zveze društev generala Maistra **Lučka Lazarev Šerbec**. V kulturnem programu, ki je večinoma potekal v prekmurščini, je Vladimir Vlaškalič interpretiral literarno delo Štefana Kardoša in poezijo Jožefa Klekla starejšega, potem pa so o tem, kako čutijo narečje, spregovorili še: Jože Brunec, Bogdan Lemut, Primorec, ki je prekmurščino vzel za svojo, poznavalka prekmurske zgodovine Klaudija Sedar, profesorica slovenščine Ana Sobočan in devetošolka Karen Kranjec. Nastopil je tudi trio Večni problemi, ki ga sestavljajo Dejan Berden, Marjan Farič in Jana Rošker.

Slovencev z matičnim narodom«. Zahvalil se je tudi poslancu **Jožefu Horvatu**, da je pred petnajstimi leti z argumenti prepričal državni zbor, da je 17. avgust razglasil

Odkritje spomenika v Ljubljani

Na sam praznični dan je predsednik republike Borut Pahor nagovoril obiskovalce na dnevu odprtih vrat v

Pahor je v Črenšovcih že osmič položil venec k spomeniku Jožefa Klekla starejšega

osrednji slovesnosti, ki so jo ob dnevu združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom pripravili v Murski Soboti, dejal slavnostni govornik, pisatelj **Dušan Šarotar**. Jugoslovanska vojska je oblast v Prekmurju prevzela 12. avgusta leta 1919, potem ko so velesile po koncu prve svetovne vojne na pariški mirovni konferenci soglašale, da ta del ozemlja pripade Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. 17. avgusta je vojaška oblast upravo nad Prekmurjem prepustila civilni oblasti na zborovanju v Beltincih, na katerem se je zbralo več kot 20.000 ljudi in podprlo priključitev Prekmurja matični domovini. Dan združitve prekmurskih Slovencev se kot državni praznik, ki ni dela prost dan, praznuje od leta 2006. Dušan Šarotar se je v svojem govoru, v katerem ni premišljeval o obletnici, zgodovini in položaju Prekmurja, ampak predvsem o poeziji, dotaknil tudi vpliva jezika: »S pomočjo jezika tvorimo simbole, metafore, tvorimo zgodbe, ustvarjamo domišljajske svetove in pišemo pesmi, kar je morebiti najvišja funkcija jezika. In ne nazadnje je v jeziku tudi shranjen spo-

katerim se dotikamo oddaljenih zvezd, opisujemo najintimnejše strahove in ljubezni. V pesniških podobah odmevajo časi in prostori, ki jih ni več. »Človek, ki se je preselil, emigriral v drugo okolje, se najtežje naseli v tujem jeziku. Izguba jezika je pravzaprav izguba domovine. Tujec išče samo dom, v katerem bi bil razumljen,« je še dejal slavnostni govornik, ustavil pa se je tudi na ravnici, s katere izhaja in kjer so edine vertikalne cerkveni zvoniki, drevoredi topolov in seveda človeške postave, kjer je človek vedno na robu in hkrati v središču sveta, ki se zanj odpira na vse strani, edina gotovost pa je horizont, kjer se stikata brezdanost in končnost. Pesnik mora hoditi za svojo pesmijo, sam pa hodi za najlepšo besedo, ki se je spominja iz otroštva, to je duša ali duša, kot ji v Prekmurju še vedno pravijo, je sklenil Šarotar ob želji, da bi duša ostala z njim. Zbrane sta nagovorila še mur-

Borut Pahor že osmo leto v Črenšovcih

Na predvečer praznika je bila slovesnost tudi v Črenšovcih, kjer je zbrane nagovoril Bo-

V kulturnem programu se je predstavil tudi trio Večni problemi

rut Pahor. Predsednik države je, potem ko je položil venec k spomeniku **Jožefa Klekla** starejšega, dejal, da se na ta način Kleklu v svojem in v imenu države že osmo leto zapored zahvaljuje za njegovo in prispevek njegovih sonarodnjakov »za veličasten in prelomen dogodek v naši narodni zgodovini, za združitev prekmurskih

Na prireditvi v Murski Soboti je bil tudi prvi predsednik Slovenije Milan Kučan, ki je lani predsedoval Odboru za pripravo aktivnosti ob 100. obletnici priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom; ob njem še Lučka Lazarev Šerbec in Aleksander Jevšek

za državni praznik. Skupaj s priključitvijo slovenske Primorske matični domovini in dnevom Rudolfa Maistra so vsi trije prazniki, tako Pahor, »pomembni, da na ta način sebe in predussem generacije, ki prihajajo, spomnimo, da so bili to trije pomembni mejniki v 20. stoletju, ki so zaznamovali zaokrožitev slovenskega ozemlja.« To je eno najpomembnejših poglavij v slovenski zgodovini, ki je skupaj s suvereno oblastjo in ljudsko enotnostjo omogočalo razglasitev samostojne in neodvisne države leta 1991, je še poudaril Pahor in dodal, da lahko s to državo na prihodnost gledamo z neko mero optimizma in upanja. Na prireditvi sta spregovorila tudi poslanec **Jožef Horvat**, ki se je Pahorju zahvalil, da kot prvi predsednik vsako leto obišče Črenšovce, in županja **Vera Markoja**, ki je v nagovoru spomnila na velikane slovenskega naroda in tudi na sto let od podpisa Trianonske mirovne pogodbe. Dejala je, da je pomemben skupni mir in sožitje ter medsebojno spoštovanje s soslednjimi narodi.

predsedniški palači. Pred njo je bila v čast praznika med 9. in 21. uro postrojena častna straža garde Slovenske vojske. Na Prekmurškem trgu v Ljubljani, ki so ga prenovljene ga odprli lani, pa so zvečer odkrili spomenik, posvečen 100. obletnici priključitve Prekmurja in združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. Avtor spomenika je akademski kipar **Zoran Srdić Janežič**.

»Priključitev Prekmurja h Kraljevini SHS leta 1919 je bil za Slovence na levem bregu Mure izjemen dogodek. Življenja Prekmurk in Prekmurcev je ta dogodek temeljito spremenil,« pa je v poslanici ob prazniku med drugim zapisal predsednik vlade **Janez Janša** in se zahvalil vsem, ki so pred davnimi leti spodbujali ljudi k poglobljanju vere, ljubezni do maternega jezika, Slovence pa k združitvi z matičnim narodom.

(Slika na 1. strani: Slavnostni govornik na osrednji prireditvi v Murski Soboti je bil pisatelj **Dušan Šarotar**.)

Silva Eöry

Fotografije: Silva Eöry in Vestnik

Mednarodna likovna kolonija v Monoštru – 2.

Nadgradnja kolonije naj bi bila stalna galerija

Že 19. leto potekajo v Monoštru v Slovenskem domu mednarodne likovne kolonije. (O slovenskih udeležencih letošnje kolonije ste lahko brali

med njimi tudi generalna konzulka *Metka Lajnšček* in predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem *Andrea Kovács*. János Lipovics je v 19. letih

likovne kolonije, torej – lahko bi rekli – je res »domačin«. »*Hvala bogu, na tej likovni koloniji ne čutimo vplivov epidemije,*« je povedal umetnik, ki v svojem rojstnem mestu Békéscsabi tudi sam vodi slikarsko kolonijo, »*kar me bolj skrbi, je to, da sem se letos moral odpovedati že štirim podobnim kolonijam, ker jih niso priredili. Torej letos je to moja prva kolonija, ki sem se je z veseljem udeležil.*«

Akademski slikar je povedal, da je pandemija vplivala tudi na njegove letošnje teme, poskusil je pokazati na platnu življenje z virusom. »*Bilo je zanimivo, saj sem imel masko obešeno v avtu. Če sem šel v kakšno trgovino, sem si jo nadel, po vrnitvi spet obesil v avtu. Maska je bila že mesec dni v uporabi, ko sem se odločil, da si kupim novo, to pa vržem v smeti. Takrat se mi je porodila ideja, da jo bom rajši apliciral v neko sliko. Tako je nastala slika z naslovom Covid 19. Vsi, ki me poznajo, pravijo, da to niso moje barve, toda zame je situacija pomenila nekakšno sterilno stanje, bolnišnico, kjer je vse belo, kjer so obvezne maske, kjer je obvezno razkuževanje. Tako se je torej rodila ta slika,*« je povedal umetnik in potrdil, da so tehnike ostale njegove, se pravi lepljenje, kolaž itd. »

Slikar *Ferenc Kovács* iz mesta Silkós je menil, da je epidemija na nek način obremenila vse, prav zaradi tega se je z veseljem odzval povabilu. Srečanje s kolegi, izmenjava misli in izkušenj so zelo dobre stvari, meni skromen umetnik, ki je imel razstave že po vsej Evropi. »*V tem letu sem naslikal akvarele, saj je do zdaj v zbirki premalo akvarelov, mi je povedal Feri Gerič in me prosil, naj se letos posvetim temu žanru. Naslikal sem pokrajino, mesto, letos torej nimam nefigurativnih slik, toda tudi letošnje slike so naslikane po*

moje, malce sem dodal ali odvezel od konkretnih stvari. Slike pravzaprav izražajo razpoloženja.«

V ateljeju št. 2, kar je pomenilo razstveni prostor Slovenskega doma, je med moškimi ustvar-

ki prihajajo v Monošter. O tem je tako razmišljal Feri Gerič, strokovni vodja kolonije: »*To vprašanje je že vrsto let na dnevnem redu, vsakokrat dobimo neko spodbudo. Toda zaenkrat imam občutek, da*

Umetniki in gostitelji na dvorišču Slovenskega doma

v naši prejšnji številki.) V drugem krogu svoje »izvidniške« poti sem se pogovarjala z madžarskimi udeleženci kolonije. Najprej sem se ustavila v garaži Slovenskega doma kot ateljeju št. 3. V njem sta ves teden (od 9. do 16. avgusta) ustvarjala kiparja *István Vanyúr* in *János Lipovics*.

»*S svojimi stvaritvami ne bi rad poročal o virusu,*« je takoj zavrnil *István Vanyúr*, ko sem ga vprašala, ali bo pandemija vplivala na njegovo ustvarjanje, »*saj to bodo storili nekateri drugi udeleženci kolonije. Sam sem zelo vesel, da sem se lahko srečal s kolegi, saj jih večino že dalj časa poznam. Kipi, ki jih pripravljam, govorijo o človeških odnosih, prijateljstvu in ljubezni drug do drugega. Tudi drugače je to del moje ars poetike, da želim pokazati odnose med ljudmi, seveda na svojstven način.*«

Kipar *István Vanyúr*, ki je na kolonijo prišel iz Szeged, zdaj že šestič, rad riše tudi portrete, zato smo ga večkrat srečali, ko mu je nekdo poziral,

četrtič v Monoštru. Zelo rad ima skupnost, ki tu ustvarja in seveda okolico, pokrajino in tudi odlično gostoljubnost domačinov.

»*Pripravil sem male plastike, ki bodo odlite v bron, da bi z njimi obogatil zbirko. Pripra-*

György Csuta se je že šestnajstkrat udeležil kolonije

vil sem stvaritev, ki izrecno reflektira na Monošter, pravzaprav na samostan, ki je dejansko simbol mesta in tudi duhovnosti v njem. Želim si, da bi bil ta kip presenečenje,« je povedal umetnik, ki je doma v Győru, torej mestu, kjer se naša Raba izliva v Donavo. Slikar *György Csuta* se je šestnajstkrat udeležil mednarodne

Kiparja *István Vanyúr* in *János Lipovics* sta se med delom tudi veliko pogovarjala

jala edina ženska. *Maria B. Raunino*, ki že dvajset let živi v Budimpešti, po rodu je sicer Finka, me je pritegnila predvsem s svojimi živimi modrimi barvami. Toda ker je kolonijo

tega politična sfera še ni do rekla ... Pri tem bi morala finančno največ prispevati občina Monošter, saj ni dolžna samo narodna skupnost, da uresničuje te stvari. Na drugi

strani sem prepričana, da manjka domači strokovni kader, bilo bi zaželeno, da občina razpiše neko štipendijo in najde neko sposobno mlado osebo. Če dolgoročno ne bo stroke zraven, potem lahko zbirka sameva, toda nikoli ne bo na nivoju, kot si ga želimo.

Tudi s turističnega vidika je ta zbirka zelo pomembna.

Velikokrat sem že povedal tudi našim doma, da ko prihaja turist v Lendavo ali v Monošter, lahko imamo izredno dobro termalno vodo in tudi kulinariko, toda verjetno si po treh, štirih dneh želi videti nekaj več. To je torej idealna prilika, da to dvajsetletno tradicijo Monošter pokaže širši javnosti. »

Marijana Sukič
Foto: K. Holec

Maria B. Raunino je po rodu Finka, toda že dvajset let živi na Madžarskem

zapustila že v petek (hitela je v naslednjo kolonijo na Slovaškem), sem zamudila pogovor z njo. Toliko bolj sta me pritegnili njeni slike.

Kot rezultat umetniškega ustvarjanja je nastala torej bogata zbirka, ki kliče po stalnih prostorih ali galeriji, kjer bi si jo lahko ogledala tudi širša domača javnost in seveda turisti,

PREKMURJE

Najbaukši špricer

Društvo vinogradnikov Goričko in Javna služba za kmetijsko svetovanje sta že enajsto leto po redi pripravila ocenjevanje prekmurskih špricerov. Petčlanska komisija, v steror so bili Ernest Novak, Štefan Železen, Marjan Marič, Vlado Smodiš in Ladislav Gjőrek, je ocenila 35 vzorcov vin, stere leko pigete v 97 prekmurskih krčmaj in restavracijaj. Komisija je pauleg farbe in okusa ocenjevala tudi »muziranje«, tau pomeni, ka so gledali, kak se v posanci sproščajo mehurčki. Predsednik komisije Ernest Novak je pravo, ka so vina letnika 2019 dobra, čiglij je letnik nej preveč »aromatičen«, samo ka pri špriceri tak ali tak nej trbej, ka bi melo vino preveč dosta arome.

Po tistom, ka so člani komisije vöodabrali deset najbaukših vzorcov, so jih ške gnauk ocenili, od 1 do 10. In na konci se je pokazalo, ka najbaukši špricer točijo v krčmi Gaberšek v Kuzmi, steri vino küpüjejo pri vinari Alojzi Mariči iz Rogašovec. Na drugom mesti je vino dobrega porabskoga poznanca, Vladoja Smodiša, steri vino toči na svojoj turistični kmetiji v Otovcaj. Tretje mesto pa je dosegno Drago Šinček, steri svoje vino odavle v krčmi Gositišče Oaza v Mlajtincaj.

Ka ne pozabim povedati, prekmurski špricer je samo tisti, pri sterom se pauleg deci prekmurskoga vina cuj nalije ške deci slatine Radenska, ali samo tiste, stere glaž je napunjeni z vodau iz petanjškoga vrelca, steri gé na levon tali reke Müre, se pravi v Prekmurji.

Silva Eöry

Lep teden in čudoviti spomini

Društvo za oživitev vasi Sakalovci je s pomočjo Državne slovenske samouprave uspešno sodelovalo na razpisu za majnšine pri Skladu Gábor Bethlen. Društvo je imelo na razpolago 1.663.000 forintov, da polepša

žavni slovenski samoupravi in Skladu Gábor Bethlen, da smo z njuno pomočjo preživeli tako čudovit teden.

Nekaj učencev in dijakov sem vprašala, kaj jim je bilo na

met. Mislim, da je bil najboljši ponedeljek, ker smo gledali film v 4D kinu.» (REBEKA SZOTÁK)

»Najbolj všeč mi je bil drugi dan, ko smo bili v toplicah v

mistično praznino, saj nas je obiskal potujoči planetarij.« (FANNI CSÁSZÁR)

»Zelo dobro sem se počutil, cel teden je bil odličen. Fajn je bilo, da smo bili mi, Sakalov-

Utrinki z obiska vojske

Pohod do Verice

poletje sakalovskim otrokom in mladim, zato je od 10. do 14. avgusta organiziralo tabor. Tabora »ljubezni« se je udeležilo kakih 60 otrok in mladih, med nami so bili malčki, predšolski in osnovnošolski otroci ter srednješolci, večkrat pa so z veseljem sodelovali tudi starši.

V petih dneh je udeležence pričakovalo veliko zanimivih programov, skupnih preživetih ur in doživetij. Programi so bili namenjeni vsem generacijam, zato se je vsak dobro počutil. Tabor je ponujal enkratne možnosti, da utrdimo prijateljstva in skupinski duh, se veliko pogovarjamo in tudi smejemo. Čudovito je čutiti, da imamo mi, Sakalovčani, tako dobro skupnost, v kateri se dobro razumejo vse generacije. Najlepša hvala naši županji Valeriji Rogan, predsednici Društva za oživitev vasi Gabrielli Makkár, poveljniku PDG Sakalovci Norbertu Nagyú in vsem organizatorjem, ki se so veliko trudili za lepa doživetja. Hvala za okusno hrano sakalovskim kuharicam. Dolžni smo se zahvaliti tudi Dr-

taboru najbolj všeč.

»Meni je bilo zelo všeč, ko smo bili v pustolovskem parku, ker je bilo tam veliko zanimivih

Bükfürdő. Veliko sem se spuščala po toboganih in tudi kosilo je bilo okusno.«

(FLORENCIA BALDAUF)

čani, skupaj in smo se veliko smejali.« (MÁTÉ VAJDA)

»Mislim, da je bil četrtek najboljši dan, ko nas je obiskala madžarska vojska. Sem se začudil, ko sem videl orožje in veliko vojaško vozilo. Popoldne pa smo lahko doživeli »življenje« gasilcev s pomočjo PGD Sakalovci.«

(OLIVÉR REIBLING)

»Naš čudovit teden smo okronali s petkom: slaven vratar Gábor Király je bil naš gost. Jahanje, vodni nogomet, napihljiv grad so prinesli vesele utrinke. V okviru programa »digitalna dobrobit« smo se seznanili z novostmi tehnike in smo poskusili VR-očala, brezpilotna letala, 3D tiskalnik in LEGO-robote. Veselo razpoloženje je zvečer doseglo vrhunec, plesali smo mladi in starejši, medtem ko je DJ Dominique skrbel za glasbo.«

(OSZKÁR SZLAVINICS)

Noémi Illés

Slike: Društvo za oživitev vasi

Vočalih virtualne resnice

igral, na primer vlakec smrti, tobogan, 4D kino in žičnica. Vse sem jih preizkusil. Užival sem tudi v pogovoru z nogometnim vratarjem Gáborjem Királyem, več sem izvedel o njem.»

(JOÁKIM HORVÁTH)

»Zadnji dan smo jahali, skakali v napihljivem gradu in smo lahko igrali vodni nogo-

»Vsi programi so mi bili všeč, moj najljubši dan je bila sredo. Takrat smo imeli izlet od Sakalovcev do Verice. Za pohod je bila potrebna kondicija, kljub temu smo se veliko smejali, razpoloženje je bilo odlično. Na Verici v novi trgovini smo jedli sladoled in okusne domače hamburgerje. Popoldne smo pa lahko občudovali zvezdnato nebo in

KAKO PA KAJ ZDRAV NAČIN ŽIVLJENJA?

O zdravju in zdravem načinu življenja ljudje po navadi ne razmišljajo veliko, dokler ne zbolijo ali se zdravi odločijo kaj pri sebi spremeniti, na primer opustiti mesno prehrano ali za-

v različnih vrstah hitre hrane, veliko sošolcev se hvali s pitjem alkohola (kar je sicer v najstniških letih precej razumljivo). Tudi tradicionalna madžarska kuhinja se mi zdi dokaj nezdra-

spremembam. Zrak ni bil onesnažen, vsaj ne tako kot danes, tudi zemlja ne, zato je bilo manj bolezni.

Veliko ljudi iz različnih razlogov poleg nezdrave prehrane uničuje svoje zdravje z različnimi zasvojenostmi, s kajenjem in prekomernim konzumiranjem alkoholnih pijač. O teh pojavih imam zelo negativno mnenje.

takošnji obisk pri zdravniku in zdravljenje. Tudi bližnji, prijatelji in sodelavci lahko svetujejo bolniku, ki je zasvojen. Vsi se morajo potruditi, da bolnik dokončno neha s temi razvadami in začne zdravo živeti. Želim si, da mladi ne bi posegali po cigaretah, alkoholu in drogah, saj je v življenju veliko drugih, zanimivih stvari, tudi športne

Košarica zdravega sadja iz našega sadovnjaka

Naše bio sadje

četi kakšne športne dejavnosti. Seveda tudi jaz pred nekaj meseci nisem razmišljal o tem, čeprav se že nekaj časa kar pridno ukvarjam s telovadbo, a izpitna tema številka 8 z naslovom Zdrav način življenja in šport mi je dala misliti. Zato sem malo raziskoval in odkril marsikaj zanimivega in koristnega zase. V mojem zelenem zvezku priprav na izpit iz slovenščine pa je nastal naslednji zapis.

Kaj sploh pomeni zdrav način življenja? Človek, ki hoče živeti zdravo, mora imeti primerno telesno težo, poskrbeti mora za vsakodnevno zunanjo ali notranjo telesno aktivnost in zdravo prehrano. Kar se prehranjevanja tiče, zdrav človek se mora izogibati preslani in presladki hrani in vsak dan uživati veliko svežega sadja ter zelenjave. Prav tako moramo poskrbeti za dovolj tekočine – najboljša je voda. Izogibanje kajenju in pitju alkoholnih pijač je tudi zelo pomembno. Vedno bolj se odsvetuje izpostavljanje pretiranemu sončenju v poletnem času. Kako pa je kaj z zdravim načinom življenja na Madžarskem? No, v okolju, kjer živim, ne opažam, da bi se ljudje trudili živeti zdravo. Ne poznam skoraj nikogar, ki ne bi užival

va (in nisem najbrž edini), saj so jedi preslane, presladke in pekoče. Ker se veliko ukvarjam s telovadbo, rad jem doma pripravljeno hrano z veliko naravnih proteinov. Na mojem jedilniku so pogosto: riž, belo meso, ribe, banane, jajca, jogurti, razno sadje in zelenjava, in ker sem se raznih sladkanih pijač

Ribja plošča - moja najljubša jed

naveličal, pijem najraje vodo. Razmišljal sem tudi (mislim, bilo je podvprašanje), ali so ljudje nekoč bili pogostejše bolni kot danes. Moje mnenje je, da to seveda ne drži. Nekoč so ljudje bili veliko bolj aktivni, delavni in manj leni, kot so danes. Za svoje preživetje so morali ogromno fizično delati, tako je njihov imunski sistem bil močnejši in se je lažje prilagajal

Kajenje škoduje tako rekoč vsakemu organu v človeškem telesu in škodljivo vpliva na zdravje skozi vse življenje. Povzroča odvisnost, rakave bolezni, bolezni

dihal, srca in ožilja ter številne druge bolezni in zdravstvene težave. Konzumiranje alkohola je seveda podobno škodljivo. Žal je danes zelo razširjeno med mladostniki. Veliko ljudi tudi umre zaradi teh življenjskih škodljivcev. Mislim, da je najboljši način za prenehanje kajenja in pitja alkohola sprememba načina življenja, priznanje sebi, da to ni v redu, potem pa

dejavnosti, ki so zdrave in zelo primerne.

Za konec še nekaj stavkov o šolski telovadbi. Ne bi rekel, da jo obožujem, toda rekreacija je po težkih in napornih šolskih urah pomembna za vsakega učenca. Vsak izmed nas mora poskrbeti za vsakodnevno telesno aktivnost. Šolske telovadnice, ki so opremljene z različno športno opremo, kot so žoge, športna orodja in igrišča, nudijo mladim veliko priložnosti za razgibavanje. Toda veliko šol, žal, nima na razpolago vsega tega, zato je vedno več učencev športno neaktivnih. Moram reči, da je naša šola dobro opremljena s športnimi rekviziti, vendar je na urniku veliko različnih predmetov, zato imamo ure telovadbe samo trikrat tedensko. Telovadba se tudi ocenjuje, kar se mi zdi kar v redu ter logično, saj je to šolski predmet kot vsi drugi. Če ne bi dobivali ocen, bi telovadbo nekateri učenci jemali precej neresno. Torej tako se mora zdrav način življenja jemati resno in to priporočam prav vsem.

Samuel Bekő

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Namesto Savaria karnevala

Zavolo epidemije so letos skur vsi kulturni pa zabavni programi taostali, kak znautra, tak tisti, stere bi vanej organizirali. Sprvoga je tak bilau, ka po 20. avgustu že slobaudno baude vanej vekše prireditve narediti, depa na konci so itak nej dopistili.

Tak ka letos v Somboteli Savaria karneval tō taostane. Zavolo tauga so si organizatorji tak zmislili, aj lüstvo itak ne ostane brez kulturni programov, ka od 19. avgusta do 20. septembra štiri kednauv napravijo več menši koncertov, razstav, delavnic, gastronomski predstav. Tej programi do se vsi vanej dogajali: na jezeri Csónakázótó, na vrti Ferenccs, na trgi pred ISIS galerijo in na terasi kinodvorane.

Različne programe ponidijo obiskovalcem, baudejo degustacije vin in čokolad, umetniški četertki, Smalls koncert in koncert ISIS Big Band-a.

Od tej programov so vōdali en zvezek, gde je vse lopau dolanapisano, gde ka baude pa v kelšoj vōri. So taši programi, kama se registrirati trbej zavolo tauga, ka je omejeno število obiskovalcev. Registracijo kak najprvin trbej včiniti, zato ka sploy dosta lüstva se zanima za programe.

Letos malo lüstva dé vō z rosaga na počitnice, vsi so doma ostali, vsi doma v rosagi potujejo. Lidgé, če kama dejo pa če se tam kaj v živo dogaja, radi poglednejo takšne programe, sploy zato, ka so tej zvezkšoga tak proto večera, gda človek že dosta vse kaj drugoga ne more delati.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Mike Pompeo je obiskal Slovenijo

23 let po zadnjem obisku ameriškega zunanjega ministra oziroma ministrice - leta 1997 je bila v Sloveniji Madeleine Albright - je prišel na obisk v Slovenijo prvi mož State Departmenta, državni sekretar Mike Pompeo. Visokega ameriškega gosta, ki je prišel v Slovenijo skupaj z ženo Susan in z delegacijo, je na ljubljanskem letališču sprejel slovenski zunanji minister Anže Logar. Sogovornika sta se strinjala, da so odnosi med Slovenijo in ZDA strateškega pomena, poudarila pa sta, da lahko državi kot partnerici in zaveznici odnose še okrepi in razširita na vseh področjih v skupnem interesu - tako na političnem področju kot v kibernetiki, varnosti, gospodarstvu, znanosti in tehnologiji. Predsednik vlade Janeza Janše, ki se je na štiri oči pogovarjal z ameriškim državnim sekretarjem, je potrdil dobre odnose med državama in skupne vrednote. Sogovornika sta poudarila tudi pomen zavezništva v Natu, ki ga Slovenija in ZDA pojmuje kot najtrdnjše temelj evropsko-ameriških odnosov. Tudi predsednik republike Borut Pahor, ki je Pompea gostil na kosilu v vili Zlatorog, je bil z obiskom »zelo zadovoljen«.

Marijino vnebovzetje

Marijino Vnebovzetje ali veliki šmaren velja za najstarejši Marijin praznik, pa tudi za enega največjih krščanskih praznikov, ob katerem se verniki spominjajo verske resnice, da je bilo telo Jezusove matere Marije čudežno preneseno v nebesa. Na Brezjah, v osrednjem slovenskem romarskem središču, se je kljub trenutnim epidemiološkim razmeram zbralo okoli 3000 ljudi, ki so prisluhnili pridigi ljubljanskega nadškofa metropolita Stanislava Zoreta, ki je bila tokrat posvečena kardinalu Francu Rodetu, za katerega je bilo vodenje slovesnega bogoslužja na Brezjah biserna maša.

Jernej Vöröš - televizijski snemalec in montažer

Prekmurce je mejla za Talijane

Televizijski snemalec in montažer Jernej Vöröš, steri je zaposleni v soboškom dopisništvu RTV-ja, slovenske nacionalne televizije, je med tistimi, steri v tom poletnem kajti radi vujdejo tu in tam v viske brege. Svoje pripovedjanje je začno s tem, ka so z držino nej dugo toga nazaj bili v Logarski dolini, gé so si poglednoli slap Rinka, šli pa so tudi na Okrešelj. »Tau je biu en takši enodneveni izlet. Šli smo, ka se malo vösvudamo. Tüdi mlajši zdaj že odijo, nej jih trbej trno siliti,« je raztolmačo Jernej, steri z ženo Andrejo, s steri sta se zdavala leta 1994, ma tri mlajše. Tomaž, Katja in Blaž so stari 25, 23 in 13 lejt. »Ovak pa sam ges že prva odo v pla-

tak fejš, kak se je inda sveta. Lepau je pri nas. Pouleg Müre so tüdi ene velke mlake, kama odim ribe lovit. Gda sam mali biu, je od našoga rama pa do

Jernej Vöröš je snemalec in montažer v soboškom dopisništvu slovenske nacionalne televizije

V praustom kajti rad tüdi planinari

nine, že te, gda sam san mlajši biu. Vmejs je par lejt tak bilou, ka je nej bilou zados-ta kajta, zdaj pa si ga pa najdemo. Mamo tüdi knjigice, pa štempline lepau zberamo. Nej pa je tau najbole fontoško, liki tau, ka te vidiš, gé vse si biu,« je ške cujdau sogovornik, steri že od maloga mau žive v vesnici Tropovci: »Naša vesnica je stara, najšo sam jo na karti, stera je valala že v kajti, gda je bila avstro-ogrska casarica Marija Terezija. Naši kraji so dugo bili poplavno (povauden) območje. Zdaj je baukše gé, vej pa se Müra več ne razlejule

tišinske cerkvi prvi ram bilau župnišče, vmejs pa so samo travniki bili. Zdaj pa je že dugo vse tau pozidano. Spaumnim se ške, ka gda sam biu šest lejt star, je krčma Verban, stera je na drugi strani poštuje, pripravila eno veliko veselico in fligarski miting. Avioni so nisko letali nad nami, padalci pa so na blišnjom travniku dojskakali.«

V osnovni šauli se je najraji tehnične predmete včiu, zato ne čüdi, ka se je vključo tüdi v modelarski in radioamaterski krožek. Z obaujim se ške gnesden spravlja. Te, gda je v Maribori v srednjo elektrotehnično in računalniško šaulo odo, je tüdi vižgo za radioamatero napravo: »Šaula je nej bila tak enostavna, vej pa smo meli dosta matematike pa fizike pa osnove elektrotehnike. Toga se nemreš samo tak napamet navčiti, tau moreš tüdi razmeti. Ovak pa smo se meli fajni. Zdaj sam glij planero, ka bi se letos po dugom kajti s sošol-

ci srečali, pa nas je covid-19 malo dojtavo,« je ške raztolmačo Jernej Vöröš in predstavlo ške eno zanimivo anekdoto s toga kajta: »Pauleg Štajercov in Prekmurcov smo v razredi meli ške eno učenko iz Vojvodine, stera je nej dobro razmejla tau, sto smo Prekmurci. Ona je tak brodila, ka smo mi Talijani, ka smo tam doma, gé je mordje. Komaj v zadnjom razredi smo ji te raztolmačili, gé smo te mi zaistino doma.« Po zgotovljeni srednji šauli je šau prva k sodakom, in tau v Zadar (gnešnja Rovaška), se pravi rejsan na mordje. Gda je prišo domau, je v televizijskom dopisništvu v Murski Soboti začno pomagati kak asistent snemalca: »Te je tau ške malo nači vögladalo kak gnesden, več pa bole žmetne škeri smo nücali, velke kasetofone, tak ka je snemalec rejsan nüco po-

ges rad delo na té nauvi, moderen način. Tista televizija je na žalost propadnola, tak ka sam odišo nazaj na nacionalno televizijo, gé so me pred lejt tüdi zaposlili.«

Kak san že napisala prva, se je že v mladi lejtaj z modelarstvom in radioamaterstvom (S52G0 je njegov pozivni znak) začno spravlati: »Kajta za vse hobije nega, ali vseeno se ga neka najde«. Nej dugo toga nazaj je sodeloval na svetovnom radioamaterskom tekmovanju za ekipe: »Radioamaterske kratkovalovne frekvence so rastalane. Na vsakšoj je bila ena ekipa, ka je delala na njoj. S kolegom sva 24 vör sedela v Tešanovcaj in sva probala vzpostaviti čim več vez. Gratalo nama je vzpostaviti 350 stikov, tau je dosta, vej pa so pogoji nej bili najbaukši. Nazadnje, ka sam gledo, sva lekar mela štrti rezultat.«

Jernej Vöröš je tüdi modelar

mauč. V gnešnjom kajti bi tau malo špajsko vse vövidlo, vej pa znamo, ka je tehnika fejš naprej odišla.« Vmejs je delo tüdi pripravništvo za tonskoga tehnika na Murskom vali, gé je te ške več lejt honorarno pomagati: »Te se je pri meni pojavila tüdi želja, ka bi se začno ške z montažo spravlati. In te se je v Soboti glijena nauva privatna televizija na noge začnila postavlati, pa sam šau ta delat. Sledkar sam delo ške pri eni drugi televiziji, stera se je kak prva pri nas začnila z digitalno montažo spravlati. Mene so že prva vsi Digi zvali, ka sam

Pri modelarstvu pa redi modele za fligare. »Dosta se jih s tem spravla, tak ka si kúpijo dragi model in opremo cuj, poletijo gnauk tri sekunde, pa se te konča. Pri meni je naaupek gé. Duga lejta sam modele samo vküprejdo, vse tak, kak trbej, po planaj. Te pa sam gor prišo, ka si ne vzemem kajta, ka bi šau na travnik pa kakšnoga püsto v luft, tak ka bi se spotro, vej pa zdaj že nemam zadosta placa za vse modele,« je na konci ške povedo Jernej Vöröš.

Silva Eöry
Kejpi: osební arhiv
Jerneja Vöröša

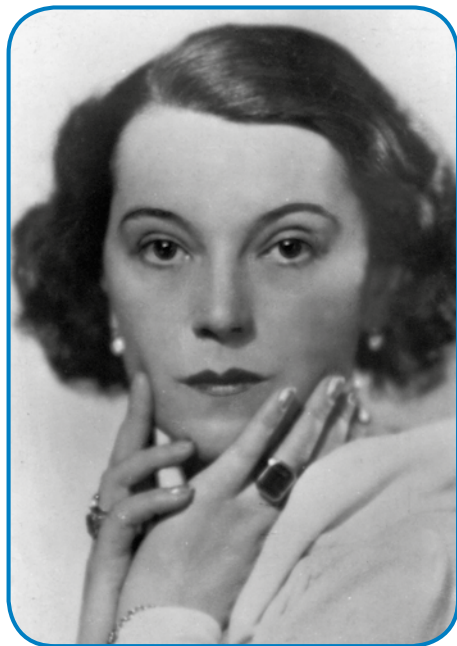
Večna članica madžarskega Narodnega gledališča s slovensko krvjo

Med obema svetovnima vojnama ni bilo bolj priljubljene igralkice po budimpeštanskih gledališčih, kot je bila *Gizi Bajor*. In čeprav jo je publika videla v številnih črno-belih filmih, jo je predvsem oboževala zaradi njenih gledaliških vlog: tragične like je odigrala prav tako do vzeto, kot je svoje gledalce spravila v smeh v komičnih prizorih. Njena igralska pot se je dvigovala vse od najstniških let in je uspela uresničiti vse svoje umetniške sanje - v privatnem življenju pa ni bila tako srečna. Njeno smrt je povzročil tretji mož, ki ga je vdano ljubila, njuno tragično ljubezen je zapečatil samomor.

Toda zakaj pišemo o tej madžarski primadoni na straneh našega časopisa? Le malo ljudi ve, da je bila mati slavne igralkice Slovenka, po imenu *Neža Valenčič* s Primorske. (Gizi jo je raje označevala kot Italijanko.) Njen oče *Marcell Beyer* je bil švabskih korenin, odraščal je na Nemškem. Ta rudarski inženir je prislunil nasvetom svojih »dobrih prijateljev« in redno službo zamenjal z vodenjem kavarne v samem središču Budimpešte. Podjetje je kmalu propadlo in družina Beyer je obubožala. Mlada Gizella (rojena 1893) je odraščala v kavarni med intelektualci in kvartopirci, zato ni čudno, da se je namesto cerkvene šole odločila za šolanje na gledališki akademiji. Želela je postati dobro plačana igralka, čeprav njena zunanost še zdaleč ni bila idealna. S svojo fantovsko postavo in preprostimi potezami je bila bolj podobna zvezdicam iz zlate dobe Hollywooda kot pa madžarskemu lepotnemu idealu v obdobju dualizma. Kljub temu jo je že v zadnjem letniku akademije odkril in zaposlil takratni direktor Narodnega gledališča.

V tistih časih je siromaštvo povzročalo vse večji problem družini Beyer, zato je mlada

Gizi prisegla, da svoje roke in ljubezni nikoli ne bo ponudila revežu. Komaj dvajsetletna je spoznala svojega prvega moža, premožnega *dr. Ödöna Vajdo*. Romanco mladih zaljubljenec je prekinila prva svetovna vojna, mladi pravnik je moral oditi na fronto. Čeprav sta se kasneje,

Gizi Bajor, ena najbolj nadarjenih in najbolj vplivnih madžarskih igralk v 20. stoletju

leta 1920, poročila, je zakon po sedmih letih razdrli Gizi - Vajda se je namreč zadolžil in izgubil svoje premoženje. Igralka ni popustila, kmalu se je poročila z bankirjem *Ferencem Paupero*, s katerim sta si kupila čudovito palačo na enem od budimpeštanskih bulvarjev. Izbruhnila pa je svetovna gospodarska kriza, in ko je omenjeni bankiršel v stečaj, se je Gizi tudi od njega ločila. Končno je leta 1930 spoznala tretjega moža, zdravnika za ušesne bolezni *dr. Tiborja Germána*. Ta ljubezen se je izkazala za resnično, brez materialnih pomislekov, čemur so prispevali tudi bajni zaslužki slavne primadone.

Zakoncema se niso rodili otroci, zato je Gizi Bajor svojo ljubezen trosila gledališču, sorodnikom, prijateljem in hišnim ljubljencem. Njena prijateljica, igralka *Hilda*

Gobbi, je bila prepričana, da je bil ta tretji zakon uspešen predvsem zaradi tega, ker je Germán svoji ženi dopuščal vso svobodo.

Njuna brezskrbna leta je osenčila druga svetovna vojna, odlični zdravnik je bil namreč judovskega rodu in ga je dosegla roka puščičarske oblasti. Zaman je bila Gizi Bajor takrat najslavnejša igralka glavnega mesta in morda tudi vse države, sta nacisti lahko pretentala le z zvijačo: mož se je s številnimi drugimi Židi skrival na podstrešju njune hiše, medtem pa je Gizi v pritličju zavajala nestrpne orožnike.

Po vojni sta zakonca večkrat prosila komunistično oblast za potni list v tujino, obiskati sta želela Tiborjeve

brate v Angliji. Rákosi jev aparat pa ni dovolil potovanja, tako sta morala ostati doma. Zdravnik je poskusil potna lista dobiti celo po nezakoniti poti, po nekaj neuspešnih dejanjih se je začela za zakonca zanimati tudi služba državne varnosti (ÁVH).

Zaradi vsega naštetega mnogi menijo, da si tistega usodnega dne zakonca nista sama segla po življenju. 12. februarja 1951 so v njunem stanovanju v Budimu našli Gizi mrtvo, moža pa med umiranjem. Sočasni tisk je zgodbo takoj zaokrožil v pravo ljubezensko

tragedijo: dr. Tibor Germán je baje že dolga leta zdravil ušesno bolezen svoje žene in je vlakna, ki jih je odstranjeval med posegi, pošiljal svetovno znanim profesorjem v analizo. Na koncu leta 1950 naj bi iz Švice prispela ugotovitev, da gre v primeru Gizi Bajor po vsej verjetnosti za zločesti tumor. Obseden s to mislijo je želel mož igralko obvarovati strašne smrti in ji predlagal skupen samomor. Gizi se je samo smejala svojemu življenjskemu sopotniku, Tibor pa je bil že odločen in kmalu obema vbrizgal smrtonosno dozo morfija.

To inačico potrjuje tudi sočasni obdukcijski zapisnik, ki pa navaja, da je mož trpel od demence, zaradi katere so ga mučile čudne zablode. Ugotovili so tudi, da je bila Gizi Bajor pravzaprav zdrava. To tragično zgodbo je povedala na pogrebu igralkice večna prijateljica *Hilda Gobbi*, zato ljudem sploh ni prišla na misel vpletenost komunistične države.

Gizi Bajor je Kossuthovo nagrado dobila leta 1948, torej med prvimi. V vili, v kateri je od leta 1933 živela z možem Tiborjem, so leto dni po njeni smrti odprli Gledališki muzej Gizi Bajor. Ustanova še danes deluje, in sicer pod imenom Državni muzej in inštitut za zgodovino gledališča (OSZMI), kjer poteka prav med letošnjim 24. in 28. avgustom gledališki tabor za učence nižjih razredov osnovnih šol - v spomin slavni madžarski igralki, ki je bila po rodu na pol Slovenka.

-dm-

... DO MADŽARSKE

Ilegalno sta menjavala denar

Občana Velike Kaniže (Nagykanizsa) sta skoraj 20 let ilegalno menjavala denar, čeprav so to vedeli vsi v mestu. S to dejavnostjo sta začela na koncu devetdesetih let prejšnjega stoletja in sta jo nadaljevala vse do lani januarja, ko so ju policisti priprli. Za dejavnost sta si izbrala parkirišče blagovnice Dél-Zala, v slabem vremenu celo pokriti vhod blagovnice. Njun promet je bil precejšen, saj sta imela boljše tečaje kot v uradnih menjalnicah. Imela sta pravzaprav redni delovni čas, med tednom od 8. do 16. ure, po sobotah od 8. do 13. ure. Del denarja za menjavo sta imela pri sebi, večje vsote pa v avtomobilih, ki sta bila parkirana v bližini. V trenutku, ko so ju priprli, so našli pri njiju 100 milijonov forintov in tuje valute (evre, kune, švicarske franke, dolarje, švedske krone) v vrednosti 30 milijonov forintov.

Tožilstvo v Nagykanizsi ju je ovadilo zaradi nedovoljene finančne dejavnosti.

Tudi zunanji minister ima pravico do letovanja

V to verjetno ne dvomi noben državljan, sploh če spremlja njegove aktivnosti, ki so izredne. Zaplet okrog njegovih počitnic je sprožila informacija in fotografija na facebooku, ki je poročala o tem, da v pisarni usklajuje s svojimi kolegi o nastali situaciji v Belorusiji. Hkrati je nastala fotografija spletnega portala Átlát-szó.hu, da v istem času letuje na mondeni jahti na hrvaškem Jadranu znanega madžarskega podjetnika László Szijja. Nasprotje je državni sekretar zunanjega ministrstva razložil s tem, da zunanji minister opravlja nekatere svoje dolžnosti tudi med dopustom, o tem zunanje ministrstvo seveda poroča na njegovi facebook strani. V skladu z dosedanjimi praksami pri teh objavah uporabljajo fotografije s prejšnjih srečanj ali dogodkov.

Po mnenju opozicije je letovanje zunanjega ministra na jahti zasebnika sporno iz več vidikov. Gre namreč za luksuzno jahto, katere najemnine minister ne bi bil zmožen plačati, če pogledamo njegove dohodke. Če pa je bivanje na jahti dobil kot darilo, bi moralo biti to »darilo« obdavčeno.

porabje.hu

Dvejstau gezero kilomejtrov

Cecilia Lazar se na Dolenjom Seniki držijo, depa dosta bola skrjej so k Gorenjomi Seniki.

Na tistom mesti živejo, gde so se njeni stariške, dejdek pa pradejdek naraudili. Dvanajset lejt stari so bili, gda so oča v nesreči mrli, delati so že mlado začnili, najprvin na granici, potejn na repi, sledkar pa v židanoj fabriki v Varaši. Naslejd-nje so poštašica gratali, gde so 28 lejt več kak dvejstau gezero kilomejtrov pejški zopojdli.

- Tetica, steri je tisti kejp, na sterom ste najbola mali bili, gda so vas dolavzeli?

»Tau je te kejp, tū sem še tak

»Že več nikoga nejmam, vsi so tapomrli, oča spoj rano.«

- Betežni so bili?

Cilika Lazar je 27 lejt bila poštašica

»Nej, avto nji je zavozo leta 1952.«

- Vej pa te še ranč avtonov nej bilau po vasaj.

»Tau je te bilau, gda so tej sivi avoške (AVH-UDBA) tak fejest lejtali z džipom. Müva z materdjov svapred ramom sejdle pa sva čakale, aj ata domau pridejo, zato ka oni so na Seniki v mlini delali. Večer pau devet vōra bila, da sta dva džipa ka je AVH emo, tak naglo dola proto

Njeni portreti, na steraj se vsigdar smeje

mala bila, ka se spoj ne vidim.«

- Kak tau leko?

»Zato, ka sem v materinoj črvej bila, na kejp se že dobro vidi, ka je mati kusta. Zvün nje so še oča, brat pa dve sestre na kejp. Te stari kejp je Stalin (Tak so zvali ednoga Sančara. op. pisca) delo doma pred naši ramom.«

- Zvün vas še stoj žive?

Varaši letela. Müva z materdjov sva samo čakale, čakale, depa ata nej prišo domau. Te so meni mati pravli, ti, mlaše, idi pa si dolaleži, vej če ata domau pride, te zbidim. Tak je bilau, ge kak dvanajset lejt stara mala dekličina sem brž zaspala, gnauk so me samo mati trausili, mlaše,

stani pa idi k sestri Micki na Dolenji Senik pa povej, aj de na policijo glasit, zato ka ata nej domau prišo. Tak je bilau. Na policijo so telefonerali pa v kratkom časi smo zvedli, ka je oča v Kermedini v špitali. Depa tam so nam tau povedali, ka so možganski kap dobili, od tauga je niške nikanej pravu, ka nji je avto zavozo. En keden so tam ležali pa te so tam v špitali mrli.«

- Kak gledam vaše kejp, najbole portrete, vsepovedik se smejete, vsepovedik dobro volau mate, rejsan je tak bilau?

»Ge sem vsigdar dobre vole bila, spoj pa te, gda so igrali, depa moj žitek je nej bijo leki, mi smo vsigdar bola tak srmačko živeli. Ge sem že od mladi lejt naprej na sezonsko delo odla, aj si malo nika peneze prislūžim. Najprvin sem na granico odla kopat pa popravlāt, gda so s konjami zorali. Nam srmakom je tau fejest dobro bilau, zato ka petdvajsti forintov smo prislūžili na en den. Ge sem viska bila pa ranč tak sem delala kak moški, dostakrat so me zvali, ka poj Sejra, poj, če so druge dekile kaj nej ladale.«

Zdavanjski kejp

- Kama sta šl vi pa vaša priateljica tak vōnaravnjeno?

»V bal sva šle, ona je sestra bila od Polija z Dolenjega Senika, s

sterim sem ge te odla.«

- Radi ste plesali?

»Še kak, gda so igrali, te je meni nej trbelo nej gesti pa nej piti, tau sem vejn od oče erbala. On je igro v senički bandi, znau je na fude, na gosli, na klarinet pa na bas tō

odli?

»Bila sem v Gyōri pa v Varaši tō v židanoj fabriki, samo mogla sem tamnjati, zato ka vsigdar me je glava bolejša pa iz nausi mi je krv tekla. Tak sem te na pošto prišla na Dolenji Senik, gde sem osemdvajsti

Oča, mati sestri pa brat. Mati je Ciliko noseča

špilati. Če je stoj falijo iz bande, nej se je štelu, moj oča v

lejt delala.«

- Te ste že oženjeni bili?

Gorenjesenički regrutke, pred njimi goslarge s sterimi je špilo Cilikin oče tō

roke vzejo instrument pa tak špilo, kak če bi vsigdar na tistom instrumenti špilo.«

- Na naslednjom kejp oča pa mati sta dolavzeta, gde je tau bilau?

»Tau je pri Zavci bilau, gda je muzika bila, tašoga reda sta se vsigdar z biciklinom pelala, oča je gnau mati pa na štangi sejdla.«

- Sto se ženi na taum zdavanskom kejp?

»Tū se je moj brat ženo, na lejvi strani sem ge, te brato žena, brat, mati pa Etelka.«

- Meli ste stalno delo tū ali samo na sezonsko delo ste

»Nej, potistim sem se oženila, od tauga samo en kejp mam, zato ka sledkar sva se razpitata pa vsikši samo svoj kejp s seuv zejo, druge smo sanalnivali.«

- Gda ste na pošti delali, ste dosta mogli pejški ojditi?

»Pa vejš, ka sem dosta odla, zato me pa zdaj noge bolijo. Gnauk sem vkūpzračunala, ka te osemdvajsti lejt, ka sem na pošti delala, sem več kak dvejstau gezero kilomejtrov pejški dolazopojdla.«

(Kejp na 1. strani: Bratovo zdavanje, pauleg sneje stoji Cilika.)

Karči Holec

»Zapri se bomo v dvorano in poskušali delati več kot ostali«

Letos junija je triletno pogodbo za mesto prvega trenerja pri košarkarski ekipi *Egis Körmend* podpisal slovenski strokovnjak *Žiga Mravljak*. 33-letnega Velenjčana so v mestecu ob Rabi lahko spoznali že v sezoni 2016/17 kot pomočnika (prav tako slovenskega) trenerja *Gašperja Potočnika*. Po krajšem premoru se je Žiga Mravljak k »rdečo-črni ekipi« vrnil v lanskem letu in sprejel dve nalogi: bil je pomočnik trenerja *Matthiasa Zollnerja* in obenem vodja programa za podmladek.

Letošnje madžarsko prvenstvo v košarki se bo predvidoma pričelo 3. oktobra, svoj prvi trening v vlogi glavnega trenerja pa je Žiga Mravljak vodil že 12. avgusta. Obiskali smo ga dan kasneje v dvorani v Körmendu - dober mesec in pol pred začetkom sezone - in ga spraševali po trenerski filozofiji in obetih za prihajajoče obdobje.

- Gospod Mravljak, pred nekaj meseci ste postali prvi trener ekipe Egis Körmend. V tej funkciji se še niste preizkusili, kakšen izziv predstavlja to za vas?

»Vsekakor je to sprememba v moji trenerski karieri. Dolga leta sem deloval kot pomočnik v Sloveniji, nekaj časa sem se zadrževal tudi v Nemčiji. Tokrat sem dobil priložnost kot glavni trener, kar je velik izziv zame. Moje razmišljanje pa temelji na tem: če bom dal vse od sebe, se bo to poplačalo. V zadnjih letih sem močno garal za to pozicijo in verjamem, da bom to priložnost kar se da maksimalno izkoristil.«

- Ekipa v Körmendu ima spoštovanja vredne rezultate. Ali pričakuje klub zaradi

tega dosti od vas? Ali ste pod pritiskom?

»Sam osebno ne čutim nobenega pritiska, vemo pa, da govorimo o eni od najboljših ekip na Madžarskem. Seveda so pričakovanja - tako naših izjemnih navijačev kakor tudi menedžmenta - visoka, ampak poudarjam, da ekipa ne čuti pritiska. Verjamemo namreč, da bomo s trdim delom vse cilje uresničili. In to kljub temu, da so se finančni vložki zaradi nastale situacije znižali, da je klub znižal proračun v primerjavi s prejšnjimi sezonami.

Mislim pa, da smo uspeli sestaviti izredno konkurenčno ekipo in bomo poskusili z delom nadoknaditi manko kvalitete. Vsi bi si želeli, da bi se tudi tokrat borili za sam vrh.«

- V prejšnji sezoni ste vodili

da se je na Madžarskem v zadnjih letih te stvari nekoliko zamenjalo. So klubi, ki so vzgajali mlade, so pa tudi klubi, ki jih niso. Razvoj mladih pa je

Žiga Mravljak dobro pozna igralce in vsakodnevno življenje kluba v Körmendu, ima pa tudi trenerske izkušnje - je vodstvo utemeljilo odločitev za slovenskega trenerja

zelo pomemben tudi za samo reprezentanco Madžarske. Če bomo v Körmendu delali v smeri, kot smo si zastavili program v naslednjih 2-3 letih, bo naš cilj jasen: zmanjšati število tujcev v ekipi in vklju-

»Mislim, da se madžarska košarka - kar se tiče reprezentančnega nivoja - zelo dviguje. Vidimo, da premagujejo ekipe, med drugimi našo slovensko reprezentanco. Ne verjamem, da je bil to slučaj. Imajo kvaliteto, ampak z večjim številom mlajših igralcev, ki jih počasi priključujejo reprezentanci, lahko v prihodnosti naredijo še korak dlje.«

- Znano je, da sta trenerja obeh košarkarskih ekip v Železni županiji Slovenca, sombotelsko ekipo vodi Gašper Okorn. Kaj menite o večanju števila slovenskih strokovnjakov pri nas in o večnem rivalstvu Falco-Körmend?

»Na Madžarskem trenutno delujemo štirje slovenski trenerji. Na nek način se naša kolonija iz leta v leto povečuje, kar pomeni, da naše delo cenijo. To nas zelo veseli, seveda pa moramo vse to upravičiti z dobrim delom tudi v prihodnje. Glede rivalstva Falco-Körmend pa menim, da ni potrebno izgubljati besed, dovolj je, če pomislimo na navijače. Po mojem bo ta še zmeraj eden največjih derbijev v madžarskem prvenstvu v naslednjem letu.«

- Večkrat ste omenili navijače. Dvorana v Körmendu nikakor ni mesto, kjer bi bilo med tekmo slišati škripanje superg.

»Z lahkoto rečem, da so navijači Körmenda najboljši na Madžarskem. Ni veliko ekip, ki odnesejo celo kožo iz našega mesta - če pa, je temu verjetno

botroval slab dan domače ekipe. Poudarjam pa, da smo za enkrat lahko samo hvaležni, da imamo takšno podporo. Seveda pa moramo navijače v prihodnje prepričati s svoji-

mi igrami, da ostane dvorana polna in da še naprej stojijo za nami.«

- Vseskozi izpostavljate trdo delo, ali je to temelj vaše trenerske filozofije?

»Vse se začne z delom. Zapri se bomo v dvorano, poskušali delati več kot ostali, da nam bo to prineslo nek uspeh. Glede moje trenerske filozofije pa: sam sem zelo energičen trener - tako na tekmah ob stranski liniji kot tudi na samem treningu. To želim prenesti na ekipo. Želim, da naša ekipa igra z energijo, da se bori za vsako žogo, da ne pozna izgubljenih žog. Hkrati pa, da smo agresivni tako v napadalni kot tudi obrambni polovici in da s to energijo privabljam svoje navijače. Da jih naredimo zadovoljne.«

- Pričeli ste s pripravami na prvenstvo, epidemija koronavirusa pa je med nami. Prebrodili smo prvi val, pred vrati stoji drugi. Kako mislite, da bo to učinkovalo na prihajajočo sezono?

»Veliko stvari je pod vprašajem, tako naša evropska sezona kakor tudi veliko nacionalnih prvenstev. Na prvem treningu sem svojim igralcem rekel: naš prvi cilj je, da ostane nemo zdravi. Upam, da se vse razvije tako, da se bo šport lahko vrnil na igrišča, ker je po mojem mnenju to tisto, kar nekako poenoti ljudi.«

- Živite oddaljeno od domačih krajev, kako doživljate ločenost od družine?

»Velik del lanske sezone sta moji punči preživeli z mano, ampak zaradi službenih obveznosti je morala partnerka, na žalost, zapustiti Körmend. Sam bi si želel, da se mi pridružita v najkrajšem možnem času, mogoče že v septembru. Če pa ne, pa bomo malo potrpežljivi in stisnili zobe vsi skupaj. Vsak prosti čas pa bomo poskušali izkoristiti, da se vidimo, podružimo in vzdržujemo družinsko življenje.«

-dm-

Slovenski strokovnjak rad tudi sam ponazori nalogo svojim varovancem

tudi program za podmladek. Zakaj tako izpostavljate to področje? Želite manj tujcev v ekipi?

»Razvoj mladih igralcev je zelo pomemben in mislim,

čiti čim večje število domačih, torej madžarskih igralcev.«

- Omenili ste madžarsko izbrano vrsto. Kje vidite trenutno mesto madžarske košarke v evropskem merilu?

Aleksander Ružič

SRAKA

Nekda so šoule inaič bile kak pa gnes. Eden školnik je zvečksega vso starejšo deco tistoga kraja fčiu, male šmrklaše pa je ponavadi ešče kakša školnikojca prek mejla. V stolicaj je sigdar puno dece bilou, če glij ji je dosta doma ostanjüvalo, ka je trbelo kaj starišon pomagati pri pavarskom deli, tak ka so malo nej eden na drugon sedeli v tiston malon klasi. Te je nej tak bilou, ka bi po šoulaj skoron telko školnikov včilo, kak bi pa dece v šoulo odilo, kak je tou gnesden. Te so stariši na večer po žmetnon celodnevnon deli komaj čakali, ka so v postelo spadnili, pa je nej bilo časa brodit na žlajfe, leke je bilou tou potrebno friško ta fčiniti, pa tejeke so pa tiste čase tüdi nej mele vrstva proti delanji dece, zatou so deca eden za drugin držino blagoslavlali, včasi tak bogato, ka so deca ešče po posteli poprek spali ali pa pod postelami ta najmlajši. Pa če se je zmes med delon na njivaj ali pa v kašen grmi kaj bole trousilo, se je pa tou telko bole na gousti godilo.

Nika je nej načiša bila tüdi ta šoula, od štere de zdaj guč. Eden stari školnik, šteri se je že telko vladaron mogo klanjati, ka si je svojo plačo leko zaslüžo, je glij tak dosta dece mogo včiti, kak je biu prle guč. Ali je on svojo plačo bole na leki slüžo; deci se je nej trbelo dosta včiti, ali je dober biu v tom tali, ka so njemi deca mogli delati v velkon ograkeki, šteri je biu sigdar tak vred vzeti, kak da bi ga namalo. Vse si je tan školnik pridelo za življenje za sproti pa za zimo. Deca so na tou delo sigdar fejštemerni bili, zato ka bi se rajši kaj vinej okoli šoule špilali ali bi se pa labdali, ali je školnik sigdar od nji čakako, ka vse včinijo najbokše pa najbolje točno. Če se njemi je pa kaj nej vidlo dobro včinjeno, je znala njegova leskova šiba rada plesati. Je pa tou po enon tali za deco tüdi dobro bilo: deca so se vsefele od ograkeka pa njiv navčili, pa tüdi rejda, zato ka se je od starišov tou nej glij moglo sigdar čakati.

Tak je té školnik tüdi sakše sprtoletje meo kvoke nasajene. Kak je toplo sunce v ranon sprtoletji začnilo zemlo segrevati in je zvalo lidi na njive, je že štera od tej kvouk prpelala svojo držinico na dvorišče. Mali žučaki so okoli nje skakali, ona pa je po šodri pa po travi kopala pa škrabala in njin črve pa drugo rano iskala; tak kak dela za svojo deco vsakša skrbna mati. »Pište, sé odi,« se je eno takšo gojno oglaso školnik s svojoga prestola pred tablov, da so deca nika v zvezke mogli s tentov pisati. Pište je od straja gor stano in je vse trepetasti, ka ka je zdaj pa prkaco, stopu pred školnika. »Odi z menov,« je naroučo školnik. »Pa tak, ka se mi niti eden ne gene, dokeč nazaj ne

priden,« je ešče na glas zapovedo deci, da sta s Pištekon vö z razreda šla.

Pište je njegovo stanovanje dobro pozno. Kakši starejši pojep ali pa deklina, kak je šteroma takše delo leko zavüjpo, je školniki mogo vsakšo gojndno v künji v šaparatzaküriti pa zavreti mlejko, šteroga njemi je ponavadi že prle prinesla Marica, zato ka je on sam živo in je pri njen nej nikdar nikša ženska bila. Pa tüdi so njemi nešterna deca mogli iže vrejdzeti pa spucati, ka je trbelo. Té so druga deca doj gledali, zato ka se je ten te nej trbelo včiti, pa tüdi packe pa grüške so njin nej po rokaj letele kak ovin, da so nej dobri bili, pa ovek zmes tüdi, da je staroga kaj svadilo.

»Eti si doj sedi,« je školnik Pišteka doj posado na stolec pri odprejton okni v velkoj iži. »Znaš, sraka mi piščance ta nosi, pa boš pazo, če prleti. Si s pükšov že strejlo?«

Pišteka je straj gratalo, če ovadi, ka je, in se je včasi zmislilo, kak je na njivi v eno strašilo z velkov jagerskov pükšov, štero njemi je nabiu oča, prvo pout strejlo.

»Vej znan, ka si, zatou san te se pouzvo,« njemi je nej dale dao brodit školnik. »Tvoj oča je dja-ger, pa raoupšicar, pa si ti gvüšno nej od njega daleč vüjšo. Gledaj, eti se,« je pokazo školnik skoz okno proti brejgi, »prleti najprle na djalič, te pa ednouk samo s piščancon z dvorišča ta leti. Da boš vido, ka leti, ti samo pükšo skoz okno podrži pa strejli. Vej samo pouči, ka san ti šprija nej notri nabijo.«

Pišteki je vse srce igralo, da njemi je takšo šker dao školnik v roke. Ešče je za hrbton čüu, ka je školnik za sebov dveri zapro, pa so ga že začnili srbeti prsti. Nej je dosta brodo. Pükšo je podržo skoz okno pa za kokouta potegno. Počilo je pa se ta vö na okno skadilo, v tiston pa je že pri njen stao školnik.

»Je bila?«

»Ja, gospoud. Bila je.«

»Dobro! Dale pazi! Ešče en patron maš,« se je na petaj zavrto školnik pa za sebov znouva zapro dveri.

Pište je gledlo pa gledlo, ali je srake nej bilou. Te so ga pa že pa začnili prsti srbeti in je drugi patron tü skoz okno püsto. Počilo je kak vrag, ali je vtiston školnik že pa pri njen stao.

»Je bila?«

»Ja, gospoud. Bila je.«

Te je pa školnik od nadza potegno svojo leskovo šibo pa začno po Pištekovon hrbti z njov pokati. Pište je odleto v razred pa se pod klop potegno, školnik pa za njin. Eno par divdji pojbov, šteri so se že začnili okouli klopi naganjati, je ešče doubilo po hrbti, in da je vse tjuča gratala, je školnik naroučo:

»Zdaj pa vsi irke pa tento vö, ka mo pisali narrek!«

Pod Srebrnim brejgom ...

... je karantena! Nej ena, prejk stau gezero karenten se je naprajlo. Tau pa vse zavolo tisti, ka so na Hrvaškom maurdje probavali, če eške soleno gé. Ja, tam se je dosta lidi obrnolou, nauvi virus je nej prebejro, od keje je stoj ta prišo. Tak je v Sovenijo skur polonje nauvi corona lidi ranč od tan domau prišlo. Prejgnji so zapovedali, ka vsikši v karanteno mora. Tak so cejle držine znauva nut zaprejte, dokejč se vö ne pokaže, ka so negativni. Po nekši statistikaj najbolje mladi so tau nevolou naprajli. Ojdili so po klubaj na muziko, tam pa eden na drugom so plesali. Hrvaška diplomacija je probala tau s karantenami dojaviti, se molila, v Ljubljano pošilala pisma, naj toga dun ne naredijo. Lidge so na velke začnoli domou ojditi, gda so čüli, ka ji čaka, če zavole brž domou ne pridejo. Ja, turizem velke pejneze nosi, depa corona ji eške več odnesé.

V vsej tej mali diplomatski bojnaj se je v senci vsega toga svetilo 101. leto, ka se je Prekmurje kcu k Sloveniji zakapčnolou, Porabje pa na Madžarskom ostanolou. V Ljubljani so na té den prejkdali Prekmurski trg. Ka tau znamenüje? Leko, ka samo tau, kak metropola brodi na eno najbolje srmački krajini v Sloveniji? Leko. Leko zatoga volo, ka do prajli, mate svoj trg, svoj plac, vi ste naši tó. Če pa tau znamenüje, ka de se od Prekmurja pri pejnezej tó kaj bole brodilo, tau pa se eške ne vej. Gda se sveti, se od pejnez dun ne zgučava.

Na tau 101 leto je šala naprej prišla. Starejši eške paunijo auto pokojne Jugoslavije, Zastava 101 se je zvau. Ja, prvi jugoslovanski auto z domanjo pametjo napravljeni. Sto ga je škeu meti, je dugo na njega čakou. Gda pa ga je dun daubo, je najprva trbelo vse šrajfe do kraja stisnoti, kakše dveri na mesto djasti pa eške vsefele druge falinge so se najšle. Po tejm je leko na poštijo šau. Depa najprva pomalek, aj se vidi, če vse na svojom mesti ostane. Ka Prekmurje pa Zastava 101 vküper mata? Vsake telko časa nika trbej vöpopravlati, tisto, ka so nej dobro naprajli. Brezi toga se leko vse doj stavi.

Doj se pa šaule nedo stavile. Ministrstvo je zapovedalo: prvoga septembra vsi v šaule! Tö zatoga volo so karantene naprej prišle, ka de se pri mlajši že vidlo, če so coronou nasé vzeli. Vsi v šaule, so zapovedali, depa eške se zgučavajo, kak de tau vö gledalo, kak narediti, ka betek v šaule ne pride, ka mlajši na velke ne zbetezajo. Kak se tau v Sloveniji včasi dela, leko, ka do prvoga septembra si vözbrodijo. Kak do mlajši v šauli se po dugom časi čütili, je tó pijtanje, na stero de trbelo počakati. Ja, pa školnikojce pa školnicke ranč tak so dugo nej mlajše kaulak sebe meli. Leko de tak, kak pri kakšom športi. Eden čas do mogli delati, ka nazaj v formo pridejo.

Začnola se je 30. sezona v slovenskoj nogometnoj ligi. Kak vse vöglela, dugo nedo v formi, v kakšoj bi škeli biti. Vej so pa eni klubi eške točkar coronou meg seuv meli. Trgé takši klubi so eden cejli teden nej trenerali, vsi so doma mogli biti, dokejč so nej negativni bili. Tak je pauza zmejs med koncom pa začetkom nauvoga prvenstva za nji eške kračiša bila. Leko pa, ka so njive ženske zatoga volo bole vesele bile. Zato ka moški radi na norije brodijo, če pa so doma, je ne morejo delati.

Ka pa je naprajla gospa Zdenka iz vesi Lemerje, tomi trbej se globko pokloniti. Dvanajst vör je na domanji njivi gra brala pa ga v dar špitali v Murski Soboti dala. Ranč una je takši človek, ka vüpanje dava, ka šörko, dobro srce eške nej preminaulou.

Srebrni brejg njoj velka hvaala pravi pa lidi zové, aj si po njoj peldo vzemejo.

Miki Roš

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 28. AVGUSTA
DO 3. SEPTEMBRA

PETEK, 28.08.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Poletno jutro, 9.00 Otroški program: Op! 10.00 TV-izložba, 10.15 Vikend paket, 11.30 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 TV-izložba, 13.45 Zvezde velikega platna: Groucho Marx, britanska dokumentarna serija, 14.30 Free spirits - Samosvoji: Nastija, dokumentarna oddaja, 14.40 TV-izložba, 15.00 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.35 Otroški program: Op! 16.25 Osvežilna fronta: Lenoba, oddaja za mladostnike, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Circom Regional: Požar, koprodukcijska dokumentarna oddaja, 18.00 Infodrom, poletje 2020: Šola, informativna oddaja za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Omara za igrače, risanka, 18.25 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Koncert ansambla Nemir, 21.05 Bolnišnica New Amsterdam (II.), ameriška nadaljevanka, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Kinoteka: Zvezde velikega platna: Omar Sharif, britanska dokumentarna serija, 23.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.05 Napovedujemo

PETEK, 28.08.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.00 Videotrak, 9.50 Napovedujemo, 10.30 Poletno jutro, 12.35 Slovenski magazin, 13.00 Prislunimo tišini: Jezik enakopravnosti, 13.30 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.55 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.20 Zmage so doma: Kolesarstvo - dirka po Franciji 2018: 19. etapa, 16.15 Migaj z nami, oddaja za razgibano življenje, 16.45 Zvezdana: Prva pomoč za starše, 18.00 Varuhi civilizacije, dokumentarni film, 18.55 Videotrak, 20.00 Resnica o aferi Harry Quebert, ameriška nadaljevanka, 20.50 Mame (II.), slovenska nanizanka, 21.20 Dan padca Bastilje, koprodukcijski film, 22.50 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Oliver Dragojevič, 23.40 Videotrak, 0.35 Info kanal

SOBOTA, 29.08.2020, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.05 Infodrom, poletje 2020: Šola, informativna oddaja za otroke in mlade, 10.20 Čist zares: Modna kreacija, 10.50 TV-izložba, 11.05 Za stopinjo preveč, izobraževalno-dokumentarni film, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas!: Sanja Grcić, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Iztok Mlakar, 14.50 Avstralija v barvah: Priseljevanje ali nazadovanje, avstralsko-britanska dokumentarna serija, 15.40 TV-izložba, 15.55 Naš vsakdanji kruhek: Narejeno na Kitajskem, slovenska nanizanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip: »Videla sem svet in življenje«, 17.35 Alpe-Donava-Jadran, 18.00 Ozare, 18.10 Rimske počitnice s Catherine: Razkošne jedi, oddaja o kuhanju, 18.40 Erika: Uganka o nenavadnih znakih, risanka, 18.57 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.05 Loganovi srečnejši, ameriški film, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.25 Deklina zgodba (III.), ameriška nadaljevanka, 23.20 Sedmi pečat: Ženska v kletki, koprodukcijski film, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, 1.40 Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.15 Napovedujemo

SOBOTA, 29.08.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, Videotrak, 7.00 Dobro jutro, poletni izbor, 9.00 Spomini: prof.dr. Zdenko Roter, 12.50 Mame (II.), slovenska nanizanka, 13.40 Bolnišnica New Amsterdam (II.), ameriška nadaljevanka, 15.10 Kolesarstvo: Dirka po Franciji, uvodna oddaja, 16.00 Kolesarstvo: Dirka po Franciji - 1. etapa, 18.10 Kolesarstvo, oddaja po 1. etapi, 18.50 Videotrak, 20.00 Primož Roglič - moja pot na dirko po Franciji, dokumentarni film, 20.55 John Williams na Dunaju (Anne-Sophie Mutter, Dunajski filharmoniki in John Williams) 23.10 Sledi: Pozabljena preteklost, dokumentarna oddaja, 23.45 Poletna noč: Vse najbolje!, koncert, 1.40 Videotrak, 2.40 Info kanal

NEDELJA, 30.08.2020, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.10 Govoreči Tom in prijatelji: Zaljubljeni lastnik, risanka, 10.20 Španski učitelji: Odpadki, nizozemska

otroška nanizanka, 10.45 Med valovi, 11.15 TV-izložba, 11.30 Ozare, 11.35 Obzorja duha: Uboge sestre sv. Klare, 12.05 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Zaljubljeni Prifarci, 2. del, koncert, 15.00 TV-izložba, 15.15 Posebno priznanje, francoski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Joker, kviz, 18.15 Rimske počitnice s Catherine: Rimske gostilne, oddaja o kuhanju, 18.40 Muk: Žvižgaški jezik, risanka, 18.57 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Telesni stražar, britanska nadaljevanka, 21.05 Z Mišo: Eji Štih, 21.55 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Maria Montessori, italijanski dokumentarni film, 23.45 Operne arije: Mezzosopranistka Monika Bohinec; G. Bizet: Carmen, 23.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.15 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.10 Napovedujemo

NEDELJA, 30.08.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.40 Videotrak, 7.35 Duhovni utrip: »Videla sem svet in življenje«, 7.50 Rimske počitnice s Catherine: Razkošne jedi, oddaja o kuhanju, 8.15 Glasbena matineja, 11.15 Mame (II.), slovenska nanizanka, 12.35 Čez planke: S Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija v Južni Ameriki, 3. del: Sao Paolo, 13.45 New neighbours - Novi sosede: Samo en bog, dokumentarna serija, 14.10 Otroci Sredozemlja: Hrvaška, 15.00 Ambienti, 15.30 Žogarija, 16.10 Kolesarstvo: Dirka po Franciji - 2. etapa, 18.20 Kolesarstvo, oddaja po 2. etapi, 18.55 Videotrak, 20.00 Ob 160. obletnici rojstva Huga Wolfa, 21.45 Žrebanje Lota, 21.50 Lyndon B. Johnson, ameriški film, 23.30 Zvezdana: Prva pomoč za starše, 0.30 Videotrak, 1.30 Info kanal

PONEDELJEK, 31.08.2020, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.10 Otroški program: Op! 11.10 TV-izložba, 11.30 Obzorja duha: Uboge sestre sv. Klare, 12.00 Z Mišo: Eji Štih, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV-izložba, 13.45 Moja neznana Amerika: V deželi Sjujev, švicarska dokumentarna serija, 14.40 S-prehodi: Luigia Negro in Živa Gruden, 15.10 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.20 Dober dan, Koroška, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 City folk - Obrazi mest: Zagreb, dokumentarna oddaja, 17.55 Na kratko, 18.00 Malčki: Pogumna Oli, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Pogovori z osamosvojitelji: Janez Janša, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Umetni raj, 23.30 Glasbeni večer: Festival Radovljica 2013: Klarinetist Blaž Sparovec in godalni kvartet Inegal (Max Reger, Henri Marteau), 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Napovedujemo

PONEDELJEK, 31.08.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.30 Videotrak, 11.30 Rimske počitnice s Catherine: Razkošne jedi, oddaja o kuhanju, 12.15 Dobro jutro, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 3. etapa, 17.45 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.35 Inside - Offside: V zaledju predsodkov: Met izza črte, dokumentarna oddaja, 19.00 Nogomet - evropska liga: pregled sezone, 20.00 Otroci Sredozemlja: Francija, 20.55 Mame (II.), slovenska nanizanka, 21.25 Dediščina Evrope: Fabrizio De Andre - svobodni princ, italijanska nadaljevan-ka, 23.15 Operacija Rumena ptica, francoska dokumentarna oddaja, 0.25 Videotrak, 1.20 Info kanal

TOREK, 01.09.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Umetni raj, 10.35 TV-izložba, 10.50 Danes dol, jutri gor, slovenska nanizanka, 11.20 Vem!, kviz, 11.55 Tednik, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV-izložba, 13.50 Moja neznana Amerika: V osupljivem raju, švicarska dokumentarna serija, 14.45 Duhovni utrip: »Videla sem svet in življenje«, 15.00 TV-izložba, 15.15 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Kalimero: Strašljivi kip, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Avstralija v barvah: Dese-letje protestov, avstralsko-britanska dokumentarna serija, 20.50 Bolnišnica New Amsterdam (II.), ameriška nadaljevanka, 22.00

Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Pričevalci: Ignac Plestenjak, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.55 Napovedujemo

TOREK, 01.09.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 10.30 Videotrak, 11.25 Dobro jutro, 14.05 Alpe-Donava-Jadran, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 4. etapa, 18.00 Kaj pa Mojca?, dokumentarni film, 18.55 Videotrak, 20.00 Vivaldije- vi Štirje letni časi v izvedbi Luke Šulića, Operno gledališče Giuseppe Verdi v Trstu, 20.55 Mame (II.), slovenska nanizanka, 21.25 Kdo smo, ameriški film, 23.05 NaGlas!: Sanja Grcić, 23.25 Videotrak, 0.25 Info kanal

SREDA, 02.09.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 10.40 TV-izložba, 11.00 Danes dol, jutri gor: Vege hribi, slovenska nanizanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Avstralija na slovenski način, potopis, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV-izložba, 13.50 Moja neznana Amerika: Na meji z Novo Mehiko, švicarska dokumentarna serija, 14.40 Profil: Arjan Pregl, 15.20 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.30 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 16.00 Male sive celice: OŠ Miklavž na Dravskem polju in OŠ Vojnik, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Slovenska narečja: v Avstriji, izobraževalno-dokumentarna serija, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Kajetan Kovič: Maček Muri, 18.05 Čarli in Lola: Tudi jaz bi rada igrala, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Upam, da ti bo drugič uspelo umreti, madžarski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Panoptikum, 23.50 Slovenska narečja: v Avstriji, izobraževalno-dokumentarna serija, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Napovedujemo

SREDA, 02.09.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.30 Videotrak, 9.30 Kanape - Kanapé, oddaja za mlade, 10.00 Rimske počitnice s Catherine: Rimske gostilne, oddaja o kuhanju, 10.25 Dobro jutro, 12.50 Ob 160. obletnici rojstva Huga Wolfa, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 5. etapa, 18.00 Nepoškodovane, dokumentarni film, 18.55 Videotrak, 20.00 V objemu glasbe in baleta na Televiziji Slovenija, glasbena dokumentarna oddaja, 20.55 Žrebanje Lota, 21.05 Mame (II.), slovenska nanizanka, 21.35 Moje mnenje, 22.25 Tujca, britanska nadaljevanka, 23.20 Otoki svetlobe, dokumentarni film, 0.20 Videotrak, 1.25 Info kanal

ČETRTEK, 03.09.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Slovenska narečja: v Avstriji, izobraževalno-dokumentarna serija, 10.35 TV-izložba, 10.50 Danes dol, jutri gor: Korupcija, slovenska nanizanka, 11.30 Vem!, kviz, 12.00 Moje mnenje, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 TV-izložba, 13.50 Moja neznana Amerika: V iskanju duha alohe, švicarska dokumentarna serija, 14.45 TV-izložba, 15.00 Slovenci v Italiji: O Studiju v tujini z gostjo Costanzo Frandolič, 15.25 Brez meja - Határtalan, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Bolnišnica Golnik, dokumentarna serija, 18.00 Na kratko: Podnebni štrajk, 18.10 Dinotačke: Kar je odgovarjalo, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.35 Kronika Hitlerjevega življenja - kako se 0.25 Bolnišnica Golnik, dokumentarna serija, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

ČETRTEK, 03.09.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 9.10 Videotrak, 10.05 Dobro jutro, 12.40 Rimske počitnice s Catherine: Rimske gostilne, oddaja o kuhanju, 13.20 Zaljubljeni Prifarci, 2. del, koncert, 15.00 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 6. etapa, 17.50 Panoptikum, 18.55 Videotrak, 20.00 Poti v svobodo med drugo svetovno vojno: Pireneji, britanska dokumentarna serija, 20.50 Avtomobilnost, 21.20 Poti svobode, poljska nadaljevanka, 22.20 30. mednarodni festival Noči v Stari Ljubljani: Šukar, 23.25 Slovenska jazz scena: 0.15 Videotrak, 1.15 Info kanal

VABILO

DRUŠTVO PORABSKIH SLOVENSKIH UPOKOJENCEV

vas v soorganizaciji

ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

vljudno vabi na

„10. OBLETNICO DELOVANJA FS UPOKOJENK ZSM IN SREČANJE S PRIJATELJSKIMI SLOVENSKIMI DRUŠTVI“,

ki bo **30. avgusta 2020, od 11.30 ure v**
šotoru ob Slovenskem domu v Monoštru.

PROGRAM

11.30 Sprejem gostov

12.00 Kulturni program:

Nastopili bodo: FS upokojenk ZSM

Porabski trio ZSM

FS Sakalovci ZSM

Ljudski godci Što ma čas

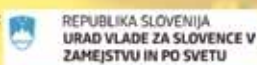
13.30 Pogostitev

15.00 Družabno srečanje, veselica

Igral bo DUO Dejan&Tadeja

Prisrčno vabljeni!

Naš program je podprl:

Klimatske naprave za porabske vrtce

V okviru manjše svečanosti so 18. avgusta v vrtcu Števanovci predali klimatske naprave, ki bodo naredile prijetnejšo temperaturo v vzgojo-izobraževalnih enotah v Porabju. Klimatske naprave so dobili v vrtcih Števanovci, Sakalovci in Gornji Senik.

Šest klimatskih naprav je darovalo podjetje Planning & Trading d.o.o. iz Székesfehérvára. Dobrodelna akcija v sodelovanju Planning & Trading d.o.o. in podjetja Mi-dea je potekala po vsej državi, klimatske naprave so dobile

med drugim pediatrije in vzgojno-izobraževalne institucije, med njimi so bili tudi porabski vrtci, ki se za to med drugim lahko zahvalijo posredovanju Bálinta Pappa, direktorja MURABA EZTS.

Podjetje Planning & Trading d.o.o., ki deluje od leta 1997 in se ukvarja s prodajo

Svečane predaje ličnih klimatskih naprav, v barvah barvik, so se udeležili (z leve) Bálint Papp, direktor MURABA EZTS, András Takács, menedžer za razvoj in marketing podjetja Planning & Trading d.o.o., in predsednik DSS Karči Holec

klimatskih naprav in bele tehnike na veliko, je porabskim vrtcem podarilo naprave v vrednosti 1.188.720 forintov. Stroške montaže je pokrila Državna slovenska samouprava kot upraviteljica porabskih vrtcev.

MS

Foto: Porabje

Romanje v Pusztacsatár

V Marijinem svetišču v kraju Pusztacsatár, ki je del župnije Salomvár, že stoletja molijo romarji in prosijo pomoč ter zavetje Marije in njeno posredovanje pri sinu Jezusu Kristusu.

Na podlagi starih zapisov in tudi spominov starejših vernikov vemo, da so ob veliki maši k pusztacsatárski Mariji romali tudi Porabski Slovenci, ki so ob sveti maši s slovenskimi pesmimi pozdravili Marijo.

Sedanji župnik župnije Salomvár Attila Mikolás, ki je nekoč kaplanoval tudi v Monoštru, je lani obudil nekdanjo tradicijo

in tudi na letošnjo veliko mašo (veliki šmaren), ki jo je daroval srebrnomašnik Zoltán Kirner, povabil vernike iz Porabja.

V nedeljo (16. avgust), po prazniku Marijinega vnebovzeta, so romarji iz Porabja prispeli v organizaciji in pod vodstvom slovenske zagovornice v Parlamentu Erike Köleš Kiss. Praznične svete maše sta se udeležila tudi bivši predsednik DSS Martin Ropoš in predsednica Kulturne komisije DSS Iľuška Bartakovič. Pri sveti maši je s slovenskimi svetimi pesmimi sodeloval cerkveni pevski zbor ZSM iz Števanovcev.

F. Sütő

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD. Številka bančnega računa: HU75 11747068 20019127 00000000. SWIFT koda: OTPVHUHB